Nr. 47

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we WTOREK DNIA 11 CZERWCA V. S. 1818 ROKU.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

O podróży N. Cesarza Jmci *Poczta Północna* zawiera dalsze wiadomości następujące:

Nazajutrz po swojém przybyciu do *Chersonu*, dnia 8 maja, Cesarz Jmć oglądał mieski szpital ubogich, więzienie, warownie, fabrykę lin, szpitale morski i lądowy, przystanie, zbrojownią i dalsze w mieście tém zakłady. W admiralicyi spotkany był Monarcha przez naczelnika floty czarnomorskiey, wice-admirała *Greig*, z urzędnikami: oglądał budowy i dom, w którym ś. p. Cesarzowa *Katarzyna* II. w czasie podróży swey miała pobyt, także drzewo brzoskwiniowe, ręką tey Monarchini zasadzone, które do niezwyczayney już urosło wielkości. Ztąd N. Pan przez ogród udał się do nowozbudowanego okrętu, 74rodziałowego, *Szybki*, nazwanego, na którym słuchał odprawianych modłów i obrzędu poświęcenia. Po oddaleniu się J. C. Mości z pokładu, okręt szczęśliwie i zręcznie spuszczony został z warsztatu, wśród gromu dział i okrzyków licznie zgromadzonego ludu, *ura*! Potem Cesarz Jmć był obecnym założeniu nowego okrętu 110 działowego: położywszy złotą monetę i wybitą z tey okoliczności srebrną tablicę, trzykrotnie młotkiem uderzył. Potém raczył N. Pan bydź w rysunkowey sali admiralicyi na śniadaniu: gdzie maystrowi okrętowemu, rangi 5tey klassy, *Surowcowu*, raczył dać w nagrodzie srebrną monetę na srebrney tacy, i oświadczyć naywyższe zadowolenie dla zwierzchności marynarki. Oddalił się potém na zmianę straży batalionu *riazskiego* półku: a potém powrócił do domu pobytu J. C. Mości. Tu mieli szczęście bydź stawionymi Monarsze: duchowieństwo, urzędnicy, szlachta kupcy: duchowieństwo ofiarowało J. C. Mości święty wizerunek, a kupcy i żydzi, chleb i sol. Wice-admirał, *Greig*, cywilny gubernator, hrabia St. *Priest*, niektórzy jenerałowie i inni urzędnicy dnia tego wezwani byli do stołu N. Pana. Po obiedzie, o godz. 3 z połud., Monarcha, wśród gromu z dział admiralicyi i wszystkich statków kupieckich, przeprowadzany okrzykami ludu, *ura*!, na słupie popłynął do *Oleszek*.

D. 8 o godz. 11 przed północą, w pożądanym stanie zdrowia przybył Monarcha do *Perekopu*. Dnia 10go, przyjąwszy łaskawie chleb i sól od spotykających N. Pana kupców i obywateli miasta, odwiedził kościół w mieście, i za miastem o 4 wiorsty kościoły grecki i ormiański, o godzinie 1szey z społudnia wyjechał do *Symferopola*. Gospodynia domu, w którym N. Pan miał nocleg, udarowaną została fermoarem.

Do *Symferopola* przybywszy Monarcha d. 9 maja, o godzinie 9tey wieczorem, udał się prosto do cerkwi śś. Apostołów *Piotra i Pawła*, u drzwi której spotkany był przez duchowieństwo, cywilnego gubernatora, i licznie zgromadzonych mieszkańców. Miasto było oświecone. Z cerkwi udał się do pałacu, w którym, za staraniem cywilnego gubernatora, jenerała majora Xięcia *Bałatukowa* i szlachty Mahometanow, przybrane były dwa pokoje w przewybornym guście azyatyckim: przybranie to zasłużyło na oświadczenie zadowolenia Jego Cesarskiey Mości. Nazajutrz d. 10, o godz. 7 zrana, Monarcha wyjechał do *Kercza* i *Jenikoli*; d. 12, o godz. 5tey z południa przybył napowrót do *Symferopola* z *Teodozyi*; dnia zaś 13go, o godzinie 7mey zrana, w pożądanym stanie zdrowia, wyjechał Monarcha do południowey części krymskiego półwyspu.

Dnia 20 maja, N. Cesarzowa Jeymość, *Elżbieta*, wyjechała do Troickiego klasztoru ś. Sergiusza; a N. Cesarzowa Jeymość, *Marya*, do klasztoru Zmartwychwstania Pańskiego, *Nowém Jeruzalem* zwanego. D. 21 NN. Panie powróciły z podróży tey do *Moskwy*.

W. Xiężna Jeymość, *Marya Pawłowna*, Wielka Xiężna Sasko-Weymarska, przysłała na inwalidów 1000 rubli.

Kontroler państwa, tayny radca, Baron *Kampenhausen*, za podjętą pracę około urządzenia kontroli państwa i przywiedzenia jey do teraźnieyszego stanu, za czynną gorliwość w sprawowaniu tego wydziału, i za odznaczające się pełnienie obowiązków w powierzonych sobie sprawach państwa, naymiłościwiey mianowany kawalerem orderu ś. *Alexandra Newskiego*.

Rządzca kancellaryi kapituły rossyskich orderów, radca stanu, *Kisielewski*, nayłaskawiey mianowany honorowym heroldem orderu ś. *Jędrzeja*, z noszeniem ozdoby tego orderu.

Podług *Ruskiego Inwalida*, przez rozkaz dzienny, wydany w *Symferopolu* d. 10 maia: Cesarz Jegomość oświadcza swoje zadowolenie, głównego sztabu gwardyi sztabs-kapitanowi, *Murawjewu* 3, także wydziału kwatermistrzowskiego porucznikowi *Bobarykinowi* i chorążemu *Woyeykowemu*, za czynną gorliwość, okazaną przez nich w podróży poselstwa do *Persyi*. — Przez rozkaz dzienny d. 8. maja, wydany w *Chersonie*, N. Pan oświadcza zadowolenie swoje dowódzcy kompanii bateryyney N. 26, kapitanowi *Tarasowemu*, za odznaczające się wyćwiczenie ludzi powierzoney jemu kompanii i ochędóztwo w odzieniu.

Przeznaczony do Cesarskiego dworu Rossyskiego, Królewsko-Hannowerski poseł nadzwyczayny i minister pełnomocny, jenerał, Baron *Derenberg*, miał szczęście stawić się Jego Cesarskiey Mości w *Warszawie* natychmiast po swojém przybyciu, a Nayjaśnieyszym Cesarzowym w *Moskwie* w pałacu *Kremlińskim*, d. 12 maja. Potém przedstawiany był Cesarzewiczowi Jegomości Wielkiemu Xięciu *Mikołajowi Pawłowiczowi*.

D. 24go uroczystym obrzędem pogrzebione zostały zwłoki Nayprzewielebnieyszego Metropolity, *Ambrożego*, w *Nowogrodzie* w cerkwi ś. *Zofii*, w kaplicy ś. *Jana*. — D. 30 kwietnia umarł w *Białogrodzie*, arcybiskup kurski i białogrodzki, *Teoktyst*, w głębokiey starości wieku. D. 5 maja odprawił się jego pogrzeb w témże mieście.

Ruski Inwalid, wydawany po polsku, umieścił z *Petersburga* następujący artykuł: „Stolica tuteysza razem z odradzającém się przyrodzeniem nową przyymuje postać. Niema ulicy, nawet nie ma domu, któryby się nowym nieubarwił kolorem, któryby nowych nie nabył ozdób. Szerokie z ciosanego kamienia drogi, z obu stron każdey ulicy koło domów wyłożone, ułatwiają i uprzyjemniają przechadzkę dla pieszych, a czystość, ochędostwo, regularność i piękny kształt gmachów bawią przyjemnie oko. Przybyły tu oddawna jeden z Jeorgiyskich Xiążąt, mówiąc o Petersburgu, porównywał go sposobem azyatyckim do młodey dziewicy, na którą przyrodzenie hoyną ręką wysypało swe dary, a samo się swoiém zachwycające dziełem, w samey doskonałości, znayduje jeszcze zawsze cóś dodać, już to zaokrąglone kontury jey twarzy nowemi strojąc wdzięki, już na śnieżnem jey licu rozlewająć szkarłat pieszczoney róży, już w oczach jey rozniecając ogień przenikający duszę i mówiący do serca. Jeorgianin w dalsze jeszcze wchodził porównanie; lecz my po europeysku sądząc, śmiało rzec możemy, że Petersburg jest naypięknieyszą stolicą na

ziemskiey kuli, a codzień nowych nabywając piękności, stanie się z czasem przedmiotem podziwienia powszechnego, i odmieni odwieczne zdanie: *nihil novi sub sole.*

Ostatnia data gazet Petersbuskich jest d. 1 czerwca.

Liczba okrętow *w Rydze*, dnia 4 czerwca: przybyłych 532, wyszłych 342.

Kurs wileński na assygnaty: rubel srebrny, 3 r. 87 kop.; dukat 10 r. 93 kop.; imperyał 37 r. 70 kop.

Królestwo Polskie.

Warszawa dnia 13 czerwca.

W dniu 9 b. m. wyjechał z tey stolicy, JW. *Sobolewski*, Minister Sekretarz Stanu, do *Petersburga*, gdzie Nayjaśnieyszy Pan przybyć ma dnia 27 b. m.

Upadł znowu filar sławy imienia Polskiego. Naród i woysko całe, poniosły arcy-bolesną stratę. W tych bowiem dniach, otrzymano tu nader smutną wiadomość, że znany światu z dzieł rycerskich, wielce oyczyźnie zasłużony wojownik i obywatel, Senator - Wojewoda, Jenerał jazdy, Jan Henryk *Dąbrowski*, po krótkiey chorobie zszedł z tego świata dnia 6 b. m. w dobrach swoich *WinneyGórze*, w W. X. Poznańskiém. Spodziewamy się bydź wkrótce w stanie podać do wiadomości publiczney, obraz życia tego sławnego Wodza, który, we wszystkich kraju przygodach, walcząc mężnie za oyczyznę, na własney i obcych ziemiach, pałając zawsze duchem prawdziwego Polaka, utrzymywał drogą iskrę i nadzieię bytu narodowego, wtedy nawet, kiedy tenże byt zdawał się bydź nieodzownie zagładzony.

Zdanie Senatu o Raporcie Rady Stanu. (*Ciąg piąty.*)

Wydział Spraw Wewnętrznych. (*Dokończenie*).

Zamilczeć jednak nie będzie w mocy Senatu, iż w tych zamiarach chwalebnych, pomknięto usiłowania nad zakres konieczności i konstytucyynych przepisów. — Szarwarki, rozmaicie po kraju ustanawiane, rozmaicie uważane i użyte: zabrać do dalekich i nie mieyscowych robot, było to znowu stanowić podatek. — Użycie podobne tych powinności, które nie we wszystkich okolicach były zwyczajem gospodarskim zaprowadzone, w innych zaś zabierając znacznieysze dni robocizny do gospodarczych przedmiotów były obracane, koniecznie ciągnęło za sobą jakowyś ucisk i niesłuszność. Oprócz tego, nie w dobrą porę w całym kraju raptownie rozpoczęte roboty, strwoniły w znaczney ilości drogą ludzką pracę, i nie doszły zamierzonego celu. — Szarwarkowa robota, jeden z zabytków feudalizmu i poddaństwa, nigdy nie może bydź tak pożyteczną, jak ta, która za dobrowolną ugodą i regularną opłatą, stosownie do przezornie zrobionego planu, jest wykonywaną. Stan, w jakim się te nowo zrobione trakty dziś znayduią, nie wyrówna nigdy wartości pracy przez rolników na nie wyłożoney, wynikłemu ztąd opóźnieniu w uprawie roli i zasiewach, zniszczeniu dobytku i dalszym szkodom, które tu wyliczać byłoby zbytecznem; kiedy trakty znacznieysze już zostały wybrane, i wyrobienie ich nowym sposobem Rząd przedsięwziął. — Pozostaje życzyć, aby robotami około dróg, wolnych rąk naywięcey zajęto, a rolników tylko w pomoc używano, i to w tym krótkim przed zbiorem i po zasiewie czasie, który od robot wieyskich jest wolnieyszy.

Powtórzyć jeszcze na tém mieyscu wypada, że wszelkie opłaty lub dostarczenia jakiegokolwiek bądź rodzaju i pod jakimkolwiek pozorem pobierane, czy to w groszu, czy w naturze, czy w robociznie, nie mogą bydź przez Administracyą nakładane; lecz muszą albo z przyszłym Konstytucyynym budżetem bydź wprowadzone, lub też przez Seym nakazane. Takiém dopełnieniem konstytucyynych przepisów, Rząd ustrzeże się od mimowolnych omyłek, uniknie skarg i z daleko większą pewnością, swego zamiaru, to iest: dobra kraju dosięgnie. — Czyżby się jeszcze można lękać, aby Seym kiedykolwiek odmówił istotnie potrzebnych opłat i w miarę sił krajowych możnych dostarczeń? . . . Przeszły czasy, w których Polak, na własną szkodę nie pomny, wzbraniał się napełniać Skarb Publiczny. — Nie oszczędzi On teraz ofiar na potrzeby kraju; z ochotą oddaje część intrat swoich, kiedy drugiey części może swobodnie używać, i kiedy jego ofiary są na prawdziwie użyteczne cele obrócone.

Roboty około rzek spławnych, i obwarowanie brzegów *Wisły*, przynoszą Rządowi niepospolity zaszczyt. — Znacznych wydatków, które były i są na to obrócone, nie pożałuje naród bez wątpienia. Życzyć tylko należy, aby przedsięwzięte po wielu mieyscach roboty, były częściami ogólnego dobrze rozważonego planu, który ochroni Rząd od straty czasu, od próżnych usiłowań lub kosztów. — Summa wyłożona na warsztat Berlinek, z którego spodziewać się należy, iż po całym kraju ta użyteczna statków budowa zaprowadzi się, jest kapitałem, który hoyne procenta odda krajowi.

Część Górnicza sama mówi za sobą. Dosyć jest przeczytać ten dział Rapportu Rządowego, dla powzięcia pochlebnych nadziei o przyszłym stanie krajowego Górnictwa. — Za czasów Zygmuntowych, Górnictwo kwitnęło w Polsce, lecz odtąd w zaniedbanie puszczone, do naywiększego upadku i bezczynności przyszło. — Rządy zagraniczne, którym ziemia nasza ulegała, chociaż zazwyczay dbałe o wyprowodzenie bogactw tego rodzaju, jednak, przeczuwając może, iż nie długo miały tu zamieszkać, w niczém naszych nie podniosły kopalni. — Górnictwo dopiero przez Rząd Konstytucyyny z letargu zostało ocucone; wszystko stworzyć należało. — Wielkie kapitały musiały się z góry na to odłożyć. — W krótkim czasie znaczne dały się widzieć postępy, które spodziewać się należy, corok większe okazywać będą korzyści, a z czasem sowicie wynagrodzą starania i fundusze temu przedmiotowi poświęcone. Rozumiemy, iż Rząd zechce szczególnych dołożyć usiłowań do udoskonalenia hut żelaznych, zkąd na kray niezliczone spłyną korzyści. — Odkrycie węglów *kamiennych*, które wodną kommunikacyą rozchodzić się mogą, jest ważném dobrodzieystwem dla mieysc z lasów już ogołoconych i dla przyszłych fabryk krajowych.

Wydział policyi także został ulepszony, i posuwa swe starania, gdzie tylko użytecznemi one bydź sądzi. — Wpływ policyi, aby był zbawiennym, tak musi bydź trafnie umiarkowanym, ażeby troszcząc się o bezpieczeństwo i wygodę publiczną, nie dawał się jednak poczuć wcale swobodzie osobistey. — Zdaje się, że Kommissya Spraw wewnętrznych i policyi, trafia w prawdziwy środek swego działania, i że stara się pogodzić świątobliwe uszanowanie dla własności i wolności osobistey, z utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Między przedmiotami zatrudnień wydziału policyi, są wzmiankowane szpitale. — Nie widzimy, aby oprócz szpitala Sgo Łazarza, ten wydział niemi się bliżey zaymował, jak pilnując wypłaty należnych funduszów. — Szpitale w naszey Stolicy powinny ściągnąć na siebie troskliwą uwagę administracyi krajowey. Znaczne ich intraty, proporcya umieraiących, a nadewszystko liczba ginących dzieci, dowodzą, iż ta część, uporządkowania i śpiesznego ratunku od rządu wymaga. — Nie widzimy także ogólnych przepisów dla zapobieżenia żebractwu, które przy dobrych po parafijach urządzeniach, zdaje się, że naymniey w rolniczym kraju miećby mieysca powinno.

Urządzenia pocztowe poczynają mieć pomyślne skutki. — Ta ważna część kommunikacyy krajowych, dla wygody publiczney ustanowiona, przez coraz starownieysze uporządkowanie, coraz lepiey swemu dogadza celowi. — Do życzenia jest, aby opłaty słusznie umiarkowane, przejeżdżających i piszących zbytniemi kosztami nie obarczały. — Dowiadujemy się, iż nowo wyszłe urządzenia, względem dostarczania koni obywatelskich, mają w zamiarze ochronić ich od ucisku i bezprawnych wymagań.

Liczba wydanych paszportów i dochód ztąd wynikły, okazują jak dalece łatwość wolnego przez granicę przejazdu traktatem Wiedeńskim zawarowana, ściśle się przez Rząd Królestwa dochowuje, chociaż w niektórych sąsiedzkich Państwach prawideł wzajemności w tey mierze dotąd nie zaprowadzono.

Słuszność sama wymaga po nas, aby przy skończeniu wydziału administracyi wewnętrzney, o którym tyle nam przyszło zrobić dostrzeżeń, oddać raz jeszcze winne zalety Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych

i policyi, która składając się z tak licznych a wcale różnych wydziałów, wszystkim potrafiła wydołać i w każdym ślady swojey zostawiła gorliwości.

Anglia.

(z *Korr. hamb.*) *Londyn*, *dnia* 29 *maja*. Niektóre gazety nasze mówią, w sposobie nader żywym, o nieliberalności uczynionych w *Lipsku* rozrządzeń względem ograniczenia żydowskiego handlu na tamecznych jarmarkach; jak gdyby, wyraża jedna z gazet oppozycyynych, nie wszędzie tenże sam duch panował. „Anglicy, wyraża daley taż gazeta, byli narodem handlowym, zupełnie nic nieznaczącym, nim cudzoziemcy nie przenieśli do nich wyobrażenia handlu, i nie urządzili należycie handlu. Teraz przez wdzięczność za to, nie chcą przyjąć u siebie ani też unarodowić żadnego cudzoziemca, chociażby tu połowę życia przepędził, i usiłują uzbrajać się każdego roku przez *Alien-bile* przeciw wszystkim cudzoziemcom. “

Jedna z gazet naszych zawiera, co następuje. „Zkąd to pochodzi, że Anglicy zdają się mieć podwoyną politykę? Czyliż to, co w Europie *uzurpacyą* zowiemy, w Indyach jest *legalnością*? albo, czy wyrazy te znaczą toż samo, co *korzystanie*? W Europie walczy Anglia, ażeby legalnych Xiążąt nanowo przywrócić, tam zaś, ażeby legalnych Xiążąt z tronów zrzucać; a wszędzie, ażeby moc swoję rozpostrzeniać. “

Stan zdrowia Królowey polepszył się tak dalece, że już buletynów nie wydają. Xiążę *Cambridge* prezentował Królowey małżonkę swoję. Młoda małżonka, która podczas przejazdu mocno od zwyczayney choroby morskiey ucierpiała, oraz Xiążę i jego teść, Landgraf *Fryderyk Heski*, tak za przybyciem do *Dover*, jako i w *Londynie*, przyjęci byli z wielką radością. Gazety nasze rozszerzają się nad opisami godności i szlachetnych przymiotów młodey Xiężny.

Arthur Thistilewood, który, Lorda *Sidmouth* na pojedynek wyzwał, osądzony został na roczne osadzenie w domu więzienia w *Horsham*, dokąd już jest zaprowadzony.

Osoby mające widoki w handlu haytyyskim, czyli na *St. Domingo*, uważają wybor *Boyera* na Prezydenta, za nader pomyślny.

Józef Bonaparte, Jenerałowie, *Grouchy*, *Lallemand*, *Girard* i inni francuzcy emigranci, chcą założyć nad rzeką *Trinidad* kolonią, i oświadczyli, że nie będą się zaymować ani przemycaniem, ani też uzbrajaniem kaprów. Tymczasem sprowadzili do tych okolic znaczne zapasy prochu, a nawet i o terrytoryum Trynidatskie zachodzi sprzeczka między Hiszpanią i Ameryką.

W Izbie niższey Kancierz skarbu uczynił oświadczenie; że dochod krajowy każdego tygodnia przynosi w tym roku 100,000 f. s. więcey, aniżeli w odpowiednich tygodniach przeszłego roku, i że spodziewać się można, iż tak pomyślny stan skarbu nietylko dłużey potrwa, ale się ieszcze i polepszy.

Francya.

(*z gaz. berl. i Korr. hamb.*) *Paryż dnia* 30 *maja*. Król wysłał na spotkanie Wielkiego Xięcia *Michała*, Jenerał Porucznika *Dyon*, ażeby Jego Cesarską Wysokość, za przybyciem Jego do *Maubeuge*, imieniem królewskiem powitał.

Radzca Stanu *Portales* ma nanowo rozpocząć w *Rzymie* układy względem konkordatu.

Dnia 28 była tu wielka parada woyskowa, którą dowodził Marszałek Xiążę *Tarentu* (*Macdonald*.)

Dnia 24 t. m. pruski jenerał *Ziethen* odprawił przegląd części swego korpusu woyska.

Jenerał *Girard* umarł nagłą śmiercią. Xiążę Gdański (Marszałek *Lefebvre*) choruje obłóżnie na podagrę.

Lord *Kinnaird* oddalił się potajemnie z *Paryża*, dla tego, że w sprawie Xięcia *Wielingtona* miał się ukazać jako świadek, a obwinionemu o morderczy zamach, *Marinet*, dał słowo, iż mu szkodzić nie będzie.

Jutro na rzecz pogorzelców *Odeonu*, puszczony będzie wielki balon *Iris* nazwany. — Pani *Garnerin*, matka, gdy się dowiedziała o nieszczęściu swego syna i wnuczki w Madrycie, umarła z *żalu* (!). Mąż jey umarł przed kilkunastą laty z *radości*, gdy syn jego, wynalazca paraszutu, pierwszy raz szczęśliwie za pomocą tegoż paraszutu na ziemię się spuścił. (Wreszcie Pan *Garnerin* i córka jego, *Eliza*, za to, że się im powietrzna żegluga nie poszczęściła, osadzeni zostali z rozkazu królewskiego w więzieniu stanu.)

Pani *Manson* nie przyjęła powtórnie sobie ofiarowanych 120,000 fr., pod warunkiem, jeśliby do *Paryża* przybydź i ciekawym w *Tivoli* ukazać się chciała.

W *Chambery* rząd skazał jakiegoś *Balmatin* na dwa lata więzienia w łańcuchach i na wystawienie u pręgierza; za bluźnierstwo przeciw świętemu imieniu Boga. U pręgierza miał przypiętą karteczkę z napisem: „Bluźnierca Boga. “

Zaprzeszłey nocy powiesił się tu dobrze zajomy Pan *P.*, który, w jednym tygodniu 20,000 fr., kontrakt na dochod 12,000 fr., słowem, cały swóy majątek w *Palais Royal*, przegrał.

Królestwo Bawarskie.

Dnia 27 o godzinie 10 rano, Król przybywszy z *Nymphen urg* do *Munich*, udał się do sali Rady Stanu, gdzie zasiadłszy na tronie, mając Królewica po prawey a X. *Karola*, po lewey stronie, tak przemówił:

Zgromadziłem WPanów przy tronie moim dla odebrania od nich przysięgi wierności konstytucyi; na rozkaz móy ogłoszoney. Widzieliście w załączonych do niey reskryptach, uczucia i pragnienia jakie mnie do tego kroku zniewoliły. Powtarzam w tém tu uroczystém zgromadzeniu, iż osobistego mojego szczęścia i honoru tronu mego szukam jedynie w powodzeniu powszechném i miłości moich poddanych: Oczekuję od WPanów wiernego i czynnego przykładania się, tak, aby przysięga, którą wykonacie, kierowała istotnie i zawsze ich czynami. Mam przytém mocną ufność, iż w przysiędze WPanów usłyszę echo serc wszystkich moich Bawarczyków.

Całe potém zgromadzenie wykonało przysięgę. Mowa miana przez Hrabiego *Reigersberg* ukończyła tę uroczystość, po którey udano się do kościoła na *Te Deum*, śpiewane wśród odgłosu dzwonów i huku dział. Był nakoniec świetny obiad w *Nymphenburg*, wieczorem oświecono miasto. (Dnia 28 nastąpiła inauguracya domu Inwalidów przez Króla, którego przyymowali Feldmarszałek Xiążę *Wrede* i wszyscy Ministrowie.)

Dokończenie treści Konstytucyi Królestwa Bawarskiego.

Tytuł III. o własności krajowey; *Tytuł IV.* o powszechnych prawach i powinnościach, *Tytuł V.* o szczególnych prawach i prerogatywach; *Tytuł VI.* o zgromadzeniu Stanów, które składają się z dwóch Izb, to jest; Radców Królestwa i Deputowanych. Pierwszą składają: pełnoletni Xiążęta rodziny Królewskiey, urzędnicy koronni, dway Arcy Biskupi, naczelnicy dawnieyszych rodzin Xiążąt i Hrabiów Rzeszy, (są oni dziedzicznemi Radcami), Biskup mianowany przez Króla, Prezes jeneralnego Konsystorza protestanckiego i osoby, które Król za znakomite usługi, z powodu urodzenia ich lub majątku, dziedzicznymi lub dożywotnimi Radcami mianować będzie. Liczba dożywotnich Radców nie może przewyższać trzeciey części dziedzicznych. Druga Izba Deputowanych składa się: 1) z majętnieyszych właścicieli gruntowych, którzy w pierwszey Izbie nie zasiadają; 2) z deputowanych od Uniwersytetów; 3) z Duchowieństwa Katolickiego i Protestanckiego; 4) z deputowanych miast i miasteczek; 5) z mnieyszych właścicieli gruntowych. Liczba członków tey Izby jest stosowną do liczby rodzin, tak, iż na 7,000 rodzin, przypada jeden Deputowany. Klassa znakomitey szlachty wynosić będzie $\frac{1}{8}$ część ogólney liczby; klassa duchowieństwa Katolickiego i Protestanckiego, tylez; klassa miast i miasteczek $\frac{1}{4}$, a klassa mnieyszey szlachty $\frac{2}{4}$ części. Każdy zaś z 3 Uniwersytetów mieć będzie jednego członka. Co 6 lat obierani będą nowi Deputowani, albo też, jeźli Król rozpuści Izbę,

Wychodzący Deputowani mogą bydź znowu obranymi. Projekta o podatkach idą naprzód do Izby Deputowanych, a potém do Izby Radców Królestwa. Inne zaś przedmioty mogą, podług woli Monarchy, bydź podane wprzód jedney lub drugiey Izbie. Żadne nowe ogólne prawo, tyczące się wolności osobistey lub własności prywatney, nie może bydź wydaném, ani odmienioném, bez zezwolenia Stanów. *Tytuł VII.* zawiera: Król za zezwoleniem Stanów wybiera wszelkie stałe i niestałe podatki, powiększa je lub odmienia. Dla czego po zagajeniu Stanów, podany im będzie dokładny *budżet*, który zostanie roztrząśniony w wydziale i wzięty pod rozwagę. Podatki na opędzenie potrzeb krajowych stanowić się mają od razu na 6 lat, a *budżet* będzie na rok pierwey podanym. Stany na każdém zgromadzeniu odbiorą dokładny rachunek z użycia dochodów krajowych, i zaręczają za cały dług narodowy. Mają prawo czynić wnioski stosowne do zakresu swoich działań, i wynurzać Królowi życzenia swoje. Każdemu członkowi wolno w tey mierze podawać projekta w swojey Izbie. Każdy obywatel, równie jak każda gmina może podawać do Stanów skargi na zgwałcenie praw konstytucyynych. Król naymniey co 3 lata ma zwoływać zgromadzenie Stanów; zagai je i zamknie osobiście, lub przez wyznaczonego pełnomocnika. Posiedzenia Stanów nie będą trwać dłużey nad dwa miesiące. Zaymą się naypierwey tém, co im Król przedstawi. Wolno jest Monarsze przedłużyć posiedzenia, odłożyć je, lub całe zgromadzenie rozwiązać. W ostatnim zaś przypadku ma się w 3 miesiącach odbyć nowy wybor członków Izby Deputowanych. Ministrowie Stanu mogą bywać na obradach obu Izb, choćby nie byli ich członkami. Projekt, na który się obie Izby nie zgodziły, nie może bydź drugi raz na tém samém posiedzeniu podany. Król zatwierdza prawa, i wydaje je z podpisem swoim, namieniając o wysłuchaniu zdania Rady Stanu i zezwoleniu Stanów. *Tytuł VIII.* obeymuje przepisy względem sądownictwa; *Tytuł IX.* mówi o woysku; a tytuł X. o zaręczeniu Konstytucyi. Obeymując Król rządy, wykonywa uroczyście następującą przysięgę: *Przysięgam rządzić według konstytucyi i praw krajowych, tak mi Boże dopomoż i święta Ewanielia.* Spisany w tey mierze protokół, złożony będzie w archiwum, a Stany odbiorą wierzytelną jego kopią. Koniec tey ustawy konstytucyyney jest następujący:— *Ogłaszając te zasadnicze prawa krajowe, dla powszechnego i ścisłego wykonania w całey osnowie, stanowimy razem, iż nakazane w nich zgromadzenie Stanów ma bydź zwołaném na dzień 1 stycznia 1819 roku dla użycia praw, jakie mu służą, tymczasem zaś potrzebne przygotowawcze kroki przedsięwzięte zostaną.* Działo się w stołeczném naszém mieście *Munich* d. 26 maja 1818 r.„ (podpisano) *Maxymilian Józef.*

Niderlandy.

(z gaz. berl.) Bruxella, dnia 31 maja. Wielki Xiążę *Michał* przybył tu wczoray.

Dzień zwycięztwa pod *Waterloo*, ma bydź obchodzony przez uroczyste nabożeństwo w całém państwie każdego roku w dniu 18 czerwca.

Xiążę *Wellington* nie odnowił kontraktu na najęcie swego mieszkania w *Cambray.*

Francuzi pracują około naprawy starych twierdz swoich pogranicznych.

Zjazd Monarchów na kongres ma nastąpić między 15 a 20 września, i prócz rozwiązania rzeczy względem wyprowadzenia woysk z terrytoryum francuzkiego, ma się jedynie zająć środkami wzmocnienia coraz bardziey poczwornego przymierza dla spokoyności i bezpieczeństwa *Europy.* Słychać, że Xiążę *Richelieu* i Pan *Rayneval,* Lord *Castlereagh* i Pan *Cannig,* udadzą się na kongres.

Cambaceres otrzymał wolność powrócenia do Francyi i noszenia orderu legii honorowey.

Austrya.

(*z gaz. berl. i Korr. hamb.*) *Wiedeń, dnia 30 maja.* Dnia 18 t. m. Cesarz Jmć opuścił *Spalatro*, oglądał twierdzę *Glissa*, nocował w *Sign*, d. 19 w *Cattugne*; d. 20 w *Wergoraz*, d. 21 w *Fort-Opus.* Cesarz Jmć zamyślał udać się d. 22 wodą do *Stagno.* Cesarzowa Jeymość oczekiwała sprzyjającego wiatru, dla udania się na okręcie ze *Spalatro* do *Raguzy.*

Feldmarszałek Xiążę *Schwarzenberg* choruje obłożnie na zapalenie wątroby. Dawnieyszy minister stanu, Baron *Thugut*, jest także ciężko chorym.

Xiążę *Montfort* (*Hieronim Bonaparte*), który małżonkę swoję, do wód jadącą do *Braunau* przeprowadzał, w powrócie swoim bawił tu w *Wiedniu* przez kilka dni.

Starszy syn Pani *Murat* ma bydź niebezpiecznie chorym. Drugi jey syn *Karol*, ma się ożenić z córką *Józefa Bonapartego.*

Arcy Xiążę *Raynery*, vice Król lombardzko-weneckį, udał się z *Monza* do *Parmy*, dla odwiedzenia swojey synowicy, Nayjaśnieyszey Arcy Xiężny *Maryi Ludwiki.*

Włochy.

(*z Korr. hamb.*) *Lucyan Bonaparte* otrzymał pozwolenie udać się do majątku swego *Canino*, pod *Viterbo.* Dotąd na pobyt jego oznaczone były wyłącznie *Rzym* i *Frascati.*

Jeden z Posłow przy dworze Monarchy obojey Sycyliy oświadczył żądanie, ażeby Króla hiszpańskiego, *Karola* IV, nie przyymowano z honorami Królewskiemi, ale tylko jak Infanta hiszpańskiego. Król *Ferdynand* miał odpowiedzieć: „Ze go przyymie jako starszego brata swojego.“

Xiężna *Wallii* otrzymała z *Como* 6 dział dwófuntowych, dla obwarowania czy też dla ozdoby letniego swego pałacu *Cabrila* pod *Pescro.*

St. Domingo.

Odezwa, którą dnia 12go t. m. następca *Pethiona* wydał w *Port au Prince*, jest następney treści:

Odezwa do ludu i do woyska.

Jan, Piotr Boyer, prezydent *Hayti.* Wspól-obywatele! *Alexander Pethion* już nie żyje! Straciliśmy w tym nieporównanym naczelniku, naszego oyca, naszego dobroczyńcę. Wspól-obywatele! *Hayti* jest dziełem rąk waszych, owocem waszego męztwa, i siedliskiem, gdzie wolność i prawa obywatelstwa, w naywiększey panują zupełności. Będziemyż chcieli zrzec się tych dóbr nieocenionych, i damyż się zwyciężyć przeciwnościom? Jeszcze one bardziey ożywić powinny nasze męztwo! Wspól-obywatele! Okrążmy drzewo wolności, pod którém spoczywają popioły naszego zmarłego naczelnika. Bądźmy, kiedy tego potrzeba, narodem bohatyrów; bądźmy zgodnymi; a staniemy się niezwyciężeni. Ja dam przykład odwagi. Po wypadłym na mnie obiorze, nie jestem już prywatną osobą; jestem człowiekiem stanu. Obywatele! zasłońcie mnie waszą tarczą, i wspieraycie mnie radą i czynem. Nic nie może i niepowinno bydź odmienioném, cokolwiek móy poprzednik ustanowił. Oby nieba dały, żebym nie był przymuszonym karać występki; to byłoby nayboleśnieyszą serca mojego ofiarą etc.

Niech żyje Rzecz-pospolita, niech żyją prawa ludu i niepodległość *Hayti.*

Dan w pałacu narodowym w *Port au Prince*, dnia 1 kwietnia roku 1818, a 15 niepodległości *Hayti.*

Dozwala się drukować. Ignacy Reszka Komit. Cenz. Czl.— w Wilnie w Drukarni Redakcyi pism peryodycznych.

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 47.

Wilno dnia 11 Czerwca 1818 roku.

Królestwo Polskie.

Gazety Warszawskie ogłaszają, jako już przez Króla do wykonania podane, prawa postanowione na Seymie. Z liczby tey jest

Prawo o normalném rozgraniczeniu dóbr wszystkich nieruchomych gruntowych w kraju Królestwa Polskiego.

TYTUŁ I. *O czasie normalnego rozgraniczenia.*

Artykuł 1. Czas do normalnego rozgraniczenia dóbr wszystkich nieruchomych gruntowych, to jest, miast i wsiów w kraju znaydujących się, a do odłączney własności należących, do lat 12 oznaczamy, poczynając termin ten w rok od dnia zaprowadzenia organizacyi Konstytucyynego Sądownictwa.

Art. 2. Z upływem więc lat 12, od powyższey epoki rachować się mających, wszystkie powyższe dobra nieruchome rozgraniczone, i wszystkie sprawy graniczne pomiędzy niemi zachodzić mogące, w sądach pierwszey instancyi, poniżey wymienionych, rozsądzone i ukończone bydź powinny.

TYTUŁ II. *O Sądach pierwszey instancyi do normalnego rozgraniczenia właściwych.*

Art. 3. Sądy Ziemskie i Sądy Zjazdowe każdego Województwa będą Sądami pierwszey instancyi, do powyższego normalnego rozgraniczenia właściwemi.

Art. 4. Działania sądowe, dotyczące się spraw granicznych, będą dwojakiego stopnia: jedne, które poprzednio przez Sądy Ziemskie odbywane będą; drugie, które wtenczas tylko wykonywanemi bydź mają, gdy Sąd Ziemski zjazd Sędziów zjazdowych na grunt sporu granicznego wyznaczy, i Sędziów tychże delegować będzie.

Art. 5. Od powyższey epoki normalnego rozgraniczenia, wszystkie sprawy graniczne, czyli to w kontynuacyi na teraz będące, i w pierwszey instancyi jeszcze nierozsądzone, czyli też na nowo rozpoczynać się, i albo ugodnie, albo spornie kończyć się mające, do Sądów tychże Ziemskich i Zjazdowych, jako wyłączney pierwszey instancyi, należeć powinny.

Art. 6. Gdy spór graniczny wydarzy się pomiędzy dobrami, z których jedne pod juryzdykcyą jednego, drugie pod juryzdykcyą drugiego Sądu Ziemskiego, w jednémże jednak Województwie, leżeć będą; lub gdy się wydarzy pomiędzy dobrami, z których jedne do jednego, drugie do drugiego Województwa należą, i w samey granicy stykających się Województw są położone; w tych przypadkach sprawa takowa graniczna należeć będzie do tego Sądu Ziemskiego i Zjazdowego, pod którego juryzdykcyą dobra pozywające, początkowo powodowey strony, zostają. Na przypadek jednak, gdyby pozwy stron przeciwnych o jedną i tę samę granicę w jednym dniu nawzajem doręczone zostały, nówczas starszeństwo Województwa lub Powiatu, dekretem Naszym z dnia 15 (27) marca 1816 roku oznaczone, stanowić będzie właściwość Sądu.

Art. 7. Wszystkie sprawy graniczne do dóbr własności publicznych ściągające się w właściwych dobrom tym, z którémi spory podobne zachodzić będą, Sądach Ziemskich i Zjazdowych, jako pierwszey instancyi podług tego, jak się wyżey w artykułach 3, 4, 5 i 6 powiedziało, wprowadzone i sądzone bydź powinny.

Art. 8. Gdy jednak znayduje się w kraju znaczna ilość dóbr nieruchomych do własności publiczney należących, z którémi spory graniczne zachodzić mogą, i gdy wyniknąć musiałyby trudności, aby Prokuratorya Jeneralna, mogąca bydź pociągnioną do różnych Sądów względem wielu razem w jednymże czasie dóbr własności publiczney, przyzwoicie do obrony przygotować się, i takową skutecznie zdołała, przeto czas powyższy normalny jedynie tylko co do dóbr własności publiczney, względnie na pewne Województwa, podziela się w następujący sposób, to jest, że

czas normalnego rozgraniczenia co do dóbr własności publiczney w Województwach Krakowskiém, Sandomirskiém, Lubelskiém i Podlaskiém, od epoki artykułem 1szym oznaczoney;

co do dóbr w Województwach Kaliskiém, Płockiém, Mazowieckiém i Augustowskiém położonych, w lat 6 od powyższey epoki zaczynać się będzie.

Art. 9. Względnie więc na rozłożony w powyższym artykule czas i rozkład Województw, nie będzie wolno dziedzicom prywatnym wcześniey Prokuratoryą jeneralną podług zasad niniejszego prawa i drogą normalnego rozgraniczenia w sprawach granicznych dóbr własności publiczney tyczących się zapozywać, jak tylko, od dnia powyższym artykułem oznaczonego; wyjąwszy jednak sprawy tak ze strony Prokuratoryi przeciw prywatnym, jako też nawzajem przeciw Prokuratoryi do dnia ogłoszenia niniejszego prawa już rozpoczęte.

Art. 10. Wolno jednak będzie, gdzieby stronom na tém zależało, bez względu na termina w artykule 8mym postanowione, przypozywać Prokuratoryą Jeneralną co do dóbr obronie jey powierzonych o rozgraniczenie się, lecz tylko w narożnikach względem strony przypozywającey w sporze niezostających.

Art. 11. W każdym Sądzie Ziemskim postanawia się oddzielny rejestr Sądowy, z którego sprawy tylko graniczne sądzone będą.

Rejestr takowy dwa razy w tydzień, to jest, w Poniedziałki i Wtorki, do sądzenia brany będzie, i w braku dopiero spraw granicznych w tymże rejestrze, inne rejestra sądowe do sądzenia brane bydź mogą.

TYTUŁ III. *O postępowaniu w tych przypadkach, gdzie granice między dziedzinami są spokoyne, i nie są w sporze; tudzież o postępowaniu sądowém względem rozgraniczenia dobrowolnego.*

Art 12. Tam, gdzie granice między dziedzinami nie są w sporze, i czyli znaki graniczne są widoczne lub nie, mogą strony bez użycia urzędnika sądowego granice takowe przez ugodny protokół opisać, i do porobienia stosownie do tegoż protokułu znaków granicznych, jakoteż do sporządzenia mappy graniczney jeometrę sprowadzić. Protokół powyższy i mappa, przez strony i jeometrę podpisane, Sądowi Ziemskiemu przez illacyą z rejestru spraw granicznych do potwierdzenia przedstawione będą. Sąd Ziemski takowego potwierdzenia odmówić nie może; przedstawiony protokół potwierdzi, podpisze, w aktach granicznych zachowa, i stronom kopie urzędowe wydać zaleci.

Art. 13. Wolno także będzie właścicielom prywatnych dziedzin z sobą graniczących dobrowolnie w każdym czasie, a nawet w ciągu processu spornego granicznego, bez poprzedniczego udawania się do iakiegokolwiek bądź Sądu, ugodzić i postanowić między sobą granicę. W tym przypadku obowiązani tylko będą urzędową ugodę między sobą przed Pisarzem aktowym zawrzeć, i w niey ugodzone granice jasno i dokładnie opisać.

Art. 14. Po takowey zawartey ugodzie będzie wolno którey kolwiek stronie lub wspólnie przez prostą tylko notę, przy załączeniu teyże oryginalney ugody, udać się do Sądu Ziemskiego z prośbą o wyznaczenie Sędziego jednego zjazdowego, w celu oznaczenia na gruncie ugodzoney granicy.

Art. 15. Sąd Ziemski Sędziego tego delegować będzie, który podług przepisów w artykule 31 wymienionych na grunt zjedzie, i granice takowe podług ugody postanowione znakami granicznemi obznaczy, i protokół obznaczenia sporządzi. A następnie jeometra ugodzoną takową przez strony i obznaczoną przez Sędziego zjazdowego

granicę na mappę przeniesie. Z resztą, Sędzia zjazdowy wyciąg urzędowy ugody, protokół oznaczenia granicy, i mappę, dla zachowania ich w składzie aktów granicznych, Sądowi Ziemskiemu prześle.

Art. 16. Wymienione wyżey w artykule 12tym nowe opisanie granic, jako też dozwolone podług artykułu 13. dobrowolne ugody, mogą bydź także do skutku doprowadzone względem granic dóbr należących.

1) do własności jakieykolwiek publiczney;

2) do małoletnich, lub woli swey pozbawionych osób;

3) do mass konkursowych, i likwidacyynych.

potrzeba wszakże, aby

naprzód osoba zawierająca takową ugodę legalnie i szczególnie do jey zawierania była upoważnioną. Następnie potrzeba, aby ugody, pierwsze przez właściwe Kommissye Rządowe, drugie przez Rady familiyne i Sąd przyzwoity, trzecie przez deputacyą od wierzycieli prawnie umocowaną legalnie potwierdzonemi były.

Art. 17. Odgraniczenie takowe dobrowolne dozwolone będzie tym nawet dziedzicom, którzy będąc wielu dziedzin odrębnych, lecz w ścianie z sobą graniczących, właścicielami, chcieliby jedne od drugich przez stałe na zawsze oddzielić granice. W tym przypadku obowiązani będą urzędową przed Pisarzem aktowym względem postanowienia rzeczonych granic zeznać deklaracyą.

Art. 18. Wolno także będzie dziedzicom prywatnym, lecz tylko tym, którzy dobrowolne ugody zawierać są zdolni (z wyłączeniem tych, którzy w artykule 41szym są wymienieni) względem zachodzących sporów granicznych zapisać się na kompromis, to jest, na sąd polubowny. Sąd ten w instrukcyi i sądzeniu sporów takowych stosować się będzie do przepisanych ninieyszém prawem dla sądow zjazdowych prawideł.

Art. 19. Wolno będzie Sędziemu zjazdowemu na żądanie jedney lub drugiey strony, z słusznych jednak powodów, odraczać wyznaczone termina zjazdu. Odroczenie to nie więcey, jak do trzech razy, i nie dłużey, jak każde do miesiąca jednego, przez Sędziego zjadowego dozwolone bydź może, wyjąwszy przypadki, gdzieby strony zgodnie dłuższego jeszcze odroczenia, lub dalszego terminu żądały. Strona odroczenia żądająca winna na dni 14 przed terminem zjazdu Sędziego zjazdowego o takowe odroczenie prosić, a uzyskawszy go, stronę przeciwną wcześnie przed zjazdem uwiadomić; inaczey, gdyby wśród zjazdu odroczenia żądała, takowe jey wprawdzie dla tego odmówionem bydź nie ma, lecz koszta zjazdu poniesie. Tam, gdzie spór graniczny zachodzić będzie z dobrami własności publiczney, czyli to w ścianie, czyli też w węgielniku, wolno jest Prokuratoryi Jeneralney, jako i stronom prywatnym, odroczenia każdego terminu od Sędziego lub Sądu zjazdowego do miesięcy 4ch żądać, którego Sądy odmawiać im nie mogą. *(d. c. p.)*

Dozwala się drukować. Ignacy Reszka Komit. Cenz. Czł.— w Wilnie, w Drukarni Redakcyi pism peryodycznych.

Ogłoszenia po raz drugi i trzeci.

Полевое Провіантское Коммисіонерство отдѣльнаго Литовскаго Корпуса дѣлаетъ чрезъ сіе вызовъ желающихъ къ торгамъ на поставку въ Виленскіе Магазейны для продовольствія Виленскаго пѣхотнаго полка съ 1го числа предстоящаго Августа по 1819 годъ. Муки 4,110 четвертей и крупъ 358 четвертей 2 четверика 4 гарнца. Торги сіи будутъ производимы въ Виленской Казенной Палатѣ, въ сроки 21го, 22го и 24го числъ Іюня, а для переторжекъ назначаются 26, 27 и 28 числа Іюняже мца сего года.

Сумма на задатокъ выслана въ Виленскую Казенную Палату и подробныя кондыціи можно тамъ видѣть во всякое время.

Обер-Провіантмейстеръ Скребницкій.
Членъ Коммисіонерства Качковскій.
Секретаръ Гулакъ.

Polne Prowiantskie Kommissyonierstwo oddzielnego Litewskiego korpusu, zawiadamia ninieyszém życzących wziąść obowiązek dostawy do Wileńskich magazynów, na żywność Wileńskiego piechotnego Półku, z dnia 1go następuiącego miesiąca sierpnia r. b., do 1819 roku, mąki 4110 czetwertni i krup 358. czetwertni 2 czetweryki, 4 garce. Targi na ten Liwerunek będą agitowane w Wileńskiey Skarbowéy Izbie, w Terminach 21go, 22go i 24go, dni czerwca, a dla dobicia onych naznaczają się 26, 27 i 28 dnia tegoż miesiąca czerwca bieżącego roku.

Summa na zadatki wysłaną została w Wileńską Skarbową Izbę, gdzie i szczegóły warunkowe Liwerunku widzieć można w każdym czasie.

Ober Prowiantmeyster Skrebicki.
Członek Kommissyonierstwa Kaczkowski.
Sekretarz Hulak.

---

2 Z powodu niejawienia się do Wileńskiey Skarbowey Izby na terminy naznaczone dawniey po czterykroć życzących wziąć w dzierżawę w mieście Wilnie Sosowego i Konsumpcyinego poborow, zostających teraz w Skarbowey Administracyi, od czasu oddalenia nieakuratnych dzierżawców Zydów Hruszki i Cypki; Skarbowa Izba naznaczyła nowe dla targów terminy; pierwszy dnia 10 drugi 12 i trzeci ostateczny 14 miesiąca teraznieyszego junii; azatym życzący wziąć w dzierżawę wspomnione pobory, do 1 januaryi 1819 roku, zechcą przybywać do teyże Izby Skarbowey na terminy naznaczone z dostatecznemi ewikcyami. Junii 1 dnia 1818 roku.

Sowietnik Ławrynowicz.
Sekretarz Kazimierz Nowicki.

---

2 W Mińskim Gubernialnym Rządzie ma się przedawać z publicznego targu opisany za Skarbowy dług, Mińskiego mieszczanina żyda Calema Czerniaka, murowany dwópiątrowy dom z zabudowaniem, pod którym znayduje się 20 kwadratowych sążni ziemi; oceniony rub. assygnacyynych 10,500; a zatym życzący kupić takowy dom, zechcą przybywać do tego Gubernialnego Rządu sami, lub od nich prawnie umocowani w terminie trzymiesięcznym dla targów. Maja 15 dnia 1818 roku.

Sowietnik Czohłokow.
Sekretarz Arcimowicz.

---

2 Od Rządu Gubernialnego Mińskisgo ogłasza się: iż w Mińskiey Skarbowey Izbie będą odbywać się targi na dostawkę różney żywności i materyałów, do Bobruyskiego woyskowego szpitalu; a zatém życzący wziąść takową dostawkę, zechcą jawić się do Mińskiey Skarbowey Izby na terminy 3go, 5go i 8go miesiąca julii teraznieyszego roku. Dnia 20 maja 1818 roku.

Sekretarz Felicyan Arcimowicz.

---

2. Od Litewsko-grodzieńskiego gubernialnego Rządu ogłasza się: majątek Meklemburg Szweryńskiego dworu Nadwornego Sowietnika Teodora Cukierbekiera fon Buszena, Mieleiczycy (oprócz miasteczka), w Brzeskim powiecie położenie mający, w którym liczy się po rewizyi 1811 roku, dusz płci męzkiey 266, postanowiono w skutek ukazu Rządzącego Senatu wyprzedać z publicznego targu, dla przedaży którego naznaczają się trzy terminy: pierwszy dnia 12go julii; drugi dnia 12go augusta; a rzeci ostateczuy dnia 15go miesiąca septembra bieżącego 1818 roku; a jeśli się życzący znaydą, zechcą przybywać dla targow na pierwsze dwa terminy do Brzeskiey Szlacheckiey opieki, a na ostateczny do Rządu gubernialnego. Maja 30 dnia 1818 roku.

Sekretarz Kazimierz Siedlecki.

.2 Excerpt oświadczenia z Protokułu potocznego Ziemskiego Powiatu Wiłkomierskiego w dacie po niżey wyrazoney zapisanego et eorundem pod pieczęcią urzędową Ziemską Powiatu Wiłkomierskiego stronie wydan.

Roku tysiąc ośmset ośmnastego miesiąca maja trzydziestego pierwszego dnia, oświadczenie Imieniem JW. Onufrego Kosski Sędziego Granicznego Powiatu Wiłkomierskiego, czyni się w tém składzie wydarzenia, prawem wieczysto zrzecznym w roku teraz. biegącym maja dwudziestego dziewiątego dnia wydanym, et eorundem przyznaniem w aktach Ziemskich Wiłkomierskich stwierdzonym, W. Justyn Kossko Szambelanic byłego dworu polskiego brat rodzony, schedę oyczystą, wrzędzie dalszego rodzeństwa, z dóbr Swiętorzecza Lasopola, z atynencyami: Staszkuniszek i Petkuniszek, w Powiecie Wiłkomierskim położonych, oraz wszystkich summ, przychodzących bez żadney wyłączni wiecznością postąpił, w takim więc nabyciu aby oświadczający się za długi brata nieodpowiadał, uprasza wszystkich wierzycieli, aby przed dniem dwudziestym czwartym, junii roku biegącego do majątku Swiętorzecza, gdzie oświadczający się rezyduje, o wypłatę swych należnościow zgłosili się, z któremi oświadczający się dogodne układy czynić nie ubliży, nadal zaś aby wybywca schedy majątku Swiętorzecza, Lasopola, Staszkuniszek i Petkuniszek, oraz wszelkich summ, nieznaydował kredytu i aby ewikcyi na dobrach wyż wspomnionych, z osoby jego nie przyymowano; oświadczający się zastrzega, i że takie długi w hippotece nie dotykające, nie będzie obowiązany opłacać, przez ninieysze zapowiada oświadczenie, jakowe w Imieniu wyż wspomnionego dziedzica dóbr, Swiętorzecza, Lasopola, Staszkuniszek i Petkuniszek, do akt Ziemskich Powiatu Wiłkomierskiego wpisując, dla wiadomości każdego do Kuryera Litewskiego Wileńskiego trzykrotnie podaję. W protokule podpisano, Ignacy Parfianowicz Regent B. S. Granicz. Powiatu Wiłkomierskiego.

Zgodno z protokułem świadczę, Hipolit Narkiewicz
Ziem. Wiłkom. Regent.

---

2. Sąd *Ziemski* Pttu Wileń. remissą Sądu Głłó. Litgo Wileń. depar. 2go na domiar satysfakcyi kredytorom zeszłych Jana i Józefa Szyrwińskich byłych kupcow i obyw. Wileń. naznaczony, zaymując się w sessyach poobiednich rozbiorem tegoż dzieła, taxy exdywizyi rzeczonych Szyrwińskich po nastałych dyllacyynych wyrokach, i po dopełnionych awizacyach obowiązujących kredytorow, i pretensorow, oraz debitorow zeszłych Szyrwińskich do niezwłócznego jawienia się w Sądzie Ziem. Wileń. polecił ostatecznie kancellaryi Sądu swojego przez awizacyą w Kuryerze Litt. zawiadomić strony, że naydaley w dniu 20 junii terazn. roku, weźmie oczewiście do namowy, ażeby więc o takowym postanowieniu strony wiadomemi byli, i niewiadomością niezasłaniali, czyni się ninieysza publikata.

Józef Urbanowicz Reg. Ziem. Wileń.

---

2. Nowa Edycya piątego Koncertu *Fielda*, po rubli 3. kop. 75 i inne dzieła tegoż autora, oraz rozmaite Uwertury, są nanowo sprowadzone do handlu Józefa Kopscha na ulicy Zamkowey, jako też i nowe fortepiano, oprócz znaydujących się tam już Instrumentów i nót muzycznych.

.2 Roku 1818 maja 17 dnia, oświadczenie w aktach Grodzkich Wileń. wpisane, jakowe w następney wyraża się treści. Naysolennieysze oświadczenie Imieniem WJPani Heleny z XX. Puzynow Kwiatkowskiey Rott. Pttu Wiłkomier. w rzeczy zanosi się: iż przez ciąg pożycia oświadczającey się z WJPanem Wincentym Kwiatkowskim Rott. tegoż Pttu, jako mężem, dało się doświadczyć nie mało nieprzyjemnościow, osobliwie w stracie funduszu nie tylko swojego obżałłny i oświadczającey nadwerężając, i bez uwagi na przyszłość, pomnażając coraz więcey długów, jakich już nie będąc w zdolności za jego wypłacenia, że obżałł. wielokrotnie biorąc gotowemi u oświadczającey, jak pod różnemi datami własnoręczne jego pisma przekonają każdego; już nigdy nie może bydź w stanie wypłacenia, przy tak nieszczęśliwym swoim losie, nawet w ter. roku marca 30. pożyczywszy znaczną ilość udał się w odległą stronę, więc czując nad losem pozostałego potomstwa naszego i dla ocalenia choć szczupłego swojego własnego funduszu oświadczająca przedsięwzięła zapobiedz temu, aby publiczność niezostała uwiedzioną przez zaciągnienie od niego kredytow jakie powróconemi nie zostaną, kiedy żadnego niema majątku, ani kapitałow do zaspokojenia zawiadamia, co się zaś pozostaje jest własnością oświadczającey, nawet zawinione przez obżałłgo znaczne kwantum oświadczającey, nie ma widoku jak odzyskać będzie mogła, nie tylko innym wypłacać nie będzie ogłasza, i w tém ninieyszém oświadczeniem zapobiega każdego, tego oświadczenia podpis takowy. Helena z Xiążąt Puzynow Kwiatkowska Rott. Wiłkomier.

---

2. Gabryel Zieliński wzrostu słusznego, włosów czarnych, mający krysę na czole, oczów siwych, nosa ściągłego, zawarł śluby małżeńskie w Kościele Zasławskim na Wołyniu przed laty siedmią i opuścił żonę od tegoż czasu Maryannę z Klawdow, miał w tę porę lat blisko 40. Ktoby wiedział o wspomnionym Zielińskim ma zawiadomić Konsystorz Łucki.

X. Marcin Krzyżanowski Kanonik Łucki Assessor Konsystor.

---

2 Excerpt oświadczenia z protokułu potocznego Grodz. Pttu Wileńsk. w dacie niżey wymienioney zapisanego i tegoż czasu pod urzędową Grodzka tego Pttu pieczęcią stronie jest wydan.

Roku 1818 *miesiaca junii 5 dnia. Przed Aktami Grodz. Pttu Wileńsk. stawając obecnie JPan Antoni Frącesson oświadczenie poniższe wpisać do protokułu podał, w treści następney pisane. Oświadczenie w imieniu kupca pierwszey gildy Józefa Kopscha zanasza się z następnych pobudek: Niżey podpisany będąc niezaprzeczonym za dwoma Obligami w dniach 1 i 10 listopada 1815 roku przez JP. Johannę Szteyningierową b. M. Wilna kupcowę sobie wydanemi znacznego kapitału wierzycielem, i takowe stosunki (po bezprawném onychże rozwiązaniu na dekrecie Magistratowym Wileń. w 1817 czerwca 14 ogłoszonym) mając odżywianemi przez wyrok Depart. 2go w roku idącym maja 15 zapadły. Gdy spostrzega, że rzeczona Steyningerowa, łącznie z opiekunami swojemi, PP. Kamińskim i Mauzerem nayważnieysze części swojego handlu, tak przed udecydowanym w domu konkursem, jako też po jegoż oświadczeniu publicznem niemniey po uzyskaney w dniu 3 apryla z Magistratu przedaż publicznem targiem handlowych artykułow i ruchomości naznaczającey rezolucyi, w tym ogólnym zachodzie wiele spełniła uchybień, i tajemnych massy już wierzycielskiey frymarków, pierwiey zaś kamienicę w mieście Wilnie leżącą bez ceny szacunkowi odpowiedniey zmównie ku szkodzie kredytorów, siestrze swey JP. Kowalskiey i Szwagrowi mimo hipotekę na jey długów wybyć ośmieliła się, równą miarą postępując, gdy i przed podniesionym konkursem i po akcie wzmiankowanym, wexle, Obligi różne skrypta i pewne rachunki używając antedaty na Imiona przyjaznych sobie, interessem, albo krwią połączonych osób: wlewkami tajemnemi przeniosła, za innemi zaś mniey ważnemi, sama w Grodzie Wileńskim z wielu debitorami rozwinęła processa a wlewko-nabywco, gdy do odległych subseliów w tuteyszey Gubernii i przyległych wprowadzając poszukiwanie prawne, wszyscy pospołu massę wierzycielską, z wielu miar i tak ubogą na partykularne swoje mające nierozerwany związek z samą debitorką Steyningierową obracają zyski, kiedy więc ustawy Monarsze o bankructwie takowe zabiegi dla wiary publiczney i cnoty wsteczne wszelkim władzom scigać i karać przeznaczyły, a w tey drodze, gdy Sąd Głłny cywilny Litt. Wileńsk 2go Departamentu dekretem 15 maja w roku teraznieyszym uczynić rozporządzenie konkursu zebrać ogół majątku dłużniczego, i nayrychleyszą wierzycielom uczynić satysfakcyą zadeklarował, ku czemu gdy niżey podpisany, już wyniosł pozwy, i ma w regestrze remissyynym zamieszczony aktorat, z tych powodów obwiesić całą publiczność zamierza, primo że JP. Szteyningierowey handel a z nim wszystkie zagraniczne i krajowe stosunki przyczyną podniesionego konkursu już ustały na zawsze, a ztąd i układy żadne z tymże handlem mieć nie mogą swojego waloru. secundo: że dzieło konkursowe w Departamencie 2gim Wileńsk. cywiln. Głłnego Sądu ma się w krótce odbywać, tertio: że zatém obliguje się każdy, ktokolwiek pod jakowemi względami zostaje dłużnym massie handlu teyże b. kupcowey, aby długów ani do rąk teyże, tudzież opiekunów JPP. Kamińskiego i Mauzera, czy do mających zmówne od Steyningierowey przelewy antedatowane, zaskarżone i ztąd niepewne (pod obawą niezawodney tego rodzaju awansów utraty) niepłacił; dekretów za umniemaną wierzycielką, lub od niey nabywcami w żadnym Sądzie niestanowił; owszem mocą już zaszłego w Departamencie postanowienia względnie tegoż konkursu do wzmiankowaney Magistratury excypował się, w takowym przedmiocie ninieyszy zanosząc protest, niżey podpisany umieścić go trzykrotnie w gazecie Kuryera Litt. dla publiczney wiedzy postanawia; u tego oświadczenia podpis w protokule taki. Józef Kopsch*

Zgodno Józef Bohusz Grodz. W. Regent.

2. Wedle Ukazu JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc.

Urodzonym Konstancyi Kuchcińskiey z dokładem potomstwa i Opiekunow — Michałowi Heybowiczowi — Janowi Tomaszewiczowi Tymowskiemu, iako pretensorom do masy funduszu po ZeszłymLudwiku Jurcewiczu Pułkow. pozostałego, niemniey dalszym poszukującym zawinień tudzież urodz. Hieronimowi i Petroneli z Bobrownickich Strutynskim Szamb. b. dworu Pol. — Walentemu i Justynie Strutynskim Majorom b. Woysk Pol., Sukcessorom Kazimierza Swołynskiego, Majorowi A . . . . . Bystramowi, Jgnacemu Prozorowi Woiewodz. Witeb. i następcom, Adamowi Iwaszkiewiczowi Lisaniewiczom Kapit. i sukcessorom Jana Millera, Antoniemu Tromszczynskiemu Sędz. Gran. Brasł. — Ta . . . . . . Wołodkowi — Pawłowi Bohomolcowi Kapit. i nabywcy Stan. Zahorskiemu Chorą. W. Pol., Michałowi i Józefowi Kiersnowskim wespół z całym rodzenstwem — Wincentemu Eymontowi Rot. — Józefowi Wołodkowiczowi Marszał. Guber. Minsk — Michałowi Eydziewidowiczowi Porucz., Tadeuszowi Bienickiemu — Sukcessorom Stanisława Wyrwicza z opiekunami — Mikołajowi Balewiczowi Assesor. b. Dziesien. — Franciszkowi i samey z sukcessorami Jelskim Podkomor. i dalszym kredytorom rzeczonego nieżyiącego Pulkownika, pozew Edyktalny przed Sąd Główny Litewsko Wilenski 2. Departamentu wyniesiony z Instancyi urodz. Michała Jurcewicza Chorą. XX. Zmuydz, oto, iż lubo Testamentem 1813 aprila 1. dnia sprawionym, zeszły Pułkownik Jurcewicz cały spadek po sobie z funduszow sumownych składający się żałłcemu przeznaczył, regestr swoich debitorow spisał i po dóyściu za onym summ wypadających tylko obżałł. Kuchcinskiey z obligow, pozostałych czer. zł. 1,000 wybrać determinował, gdy jednak dotąd żałłcy niebył w stanie i summ.y poodbierać i Donatariuszow oraz pretensorow coraz odzywających się zaspokoić — Rozlokowani bowiem po różnych guberniach i powiatach odeymują sposobność żałłmu do ukączenia interesow ze spadku po Pułkowniku Jurcewiczu wypływających, mnożą niewyliczone koszta, jak o tym przekonywają kwity i rewersą mianowicię w procederach z obżłł. Strutynskimi w gubernii Podolskiey, z Antropowem w powiecie Oszmien. z Zabą i Parczewskim w powiecie Zawiley. udzielnie też z opornego i niezręcznego uzyskania funduszow, płacąc już niektórym, jakoto: Siemaszce, Kiełpszowi, Kuczewskiemu, Przygodzkiemu, Zabie Łowczemu, Zydowi Chomce i dalszym, Załłcy własnych już kilka tysięcy rubli sryb. zryskował, należnych nawet sobie za kartami rubli srebr. do 1,000 w całości niepozyskał, owszem gdy dopiero po dekrecie oczewistym Ziem. Oszmian. 1817 7bra 14 dnia ferowanym obżałł. Kuchenska niewolnić do Sądu Głównego załłgo wywołała — obligow pozostałych nieprzyimuie. — Strutynscy zaś w obcych guberniach tworzą wybiegi — Haybowicz zaś za TB. 213 w Ziem. Wiłkom. a Jan Tomaszewicz za zł. cztery tysiące siedmset kilkadziesiąt z procentem w Ziem. Brasł. rozwineli processa i załłgo po różnych mieyscach konwinkując do stracenia nawet własnego Maiątku przywodzą, zatym żałłcy celem domierzenia iednoczasowey wszystkim pretensorom satysfakcyi a od debitorow pozyskania zalegaiących długow przychodzi do Sądu Głównego w prozbach 1) Przeznaczen a iednego powiatowego Sądu ze wszystkiemi debitorami i kredytorami zeszłego Ludwika Jurewicza Półkownika w różnych powiatach i guberniach mieszkaiącemi z przepisaniem tey reguły, iżby Sąd Ziemski rekognoskuiąc należności dla pretensorow oparł satysfakcyą na summach wskazanych po kredytorach tegoż Półkownika Jurcewicza, 2) Aprobaty Dekretu Ziem. Oszm. i w porządku satysfakcyi obżałł. Kuchenskiey odesłania do iednegoż Sądu powiatowego. 3) Zastrzeżenia wszystkim pod karami prowadzenia interesu w jakieykolwiek bądź gubernii lub powiecie, lecz w przeznaczoney Magistraturze uznania rozbioru chociażby pod niestannością, 4) o Jakowym postanowieniu Sądy Główne Podolski, Witebski, Mohilewski, Minski, Grodzienski zawiadomienia, 5) Dowodow i odwodow załłgo przyjęcia i za onymi na każdym poszczegulnie expensow prawnych wskazania oraz tego decydowania co przy sprawie żądanym będzie z wolną żałoby poprawą.

Roku 1818 mca stycznia 26, Woźny swiadczę iż z tego pozwu kopiów zgodnych z Autentykiem szesnaście w sprawie WJPana Michała Jurcewicza, Chorąż. Xiezt. Zmudz. przed Sąd Główny Lit. Wil. 2go Depar. po WW. JPP. Konstancyą Kuchcińską z dokładem potomstwa i Opiekunow, Michała Heybowicza, Jana Tomaszewicza — Tymowskiego — Sukcessorowi Kazimierza Swołynskiego A Bystrama Maiora — Ignacego Prozora Woie. Witeb. i iego następcow — Adama Iwaszkiewicza — Ta Wołodki — Pawła Bohomolca Kapit. Sta. Zahorski Chor. W. Polch — Michał i Józef Kiersnowskich wespół z całym rodzenstwem — Wincentego Eymonta Rot. Józefa Wołodkowicza Marszałka guber. Min. — Michała EydziwidowiczaPoruc. i MikołaiaBalewicza b. asses. Dzisien. iednych niemaiących nigdzie ziemskich possesyi, drugich w gubernii Litewskiey niemieszkaiących wyniesionego, do drzwi Sądowych w mieście Swięcianach w gubernii Lite. w powiecie Zawiley. leżących. na dniu 26 poprzybiiałem i dla zręcznieyszey wszystkich wiadomości do gazet Litewskich podać samego W. Jurcewicza zobowiązałem. —

Wiktor Skinder Woźny Pttu Zawil.

---

3. *Excerpt oświadczenia z Protokułu potocznego Ziemskiego Pttu Wileńskiego w dacie niżey wyrażającey się zapisanego et eorundem pod pieczęcią urzędową Ziemską tegoż powiatu na żądanie strony jest wydan.*

Roku tysiąc ośmset osmnastego mca junii pierwszego dnia. Przed aktami Ziemskiemi Pttu Wileń. stawając osobiście JW. Ignacy Bolcewicz Sędzia Graniczny Pttu Wiłkom. i Kawaler oświadczenie poniższe wpisać do Protokułu podał, którego wyrazy następne. Oświadczenie przez niżey podpisanego zanosi się z następney przyczyny. Zeszły ś. p. Józef Bolcewicz Marszałek Wiłkom. i Kawaler orderow w załatwieniu interessow pożyczał pieniądze i za nie wydawał obligi, za któremi, niektórym osobom opłacał, niemając zwrótu swojego obligu; przez różne ku temu posługujące racye, lecz obok tego dla własnego bezpieczeństwa brał na zwrót obligu rewersa, dopiero gdy po zgonie jego w papierach ten skład znaydujemy, takoż jeszcze słyszemy; że niektóre obligi są zmyślone, mamy tedy za powinność każdego ostrzedz, ażeby nikt żadnych obligów przelewem nie nabywał bez skommunikowania się z nami Sukcessorami, przez ninieysze w aktach Sądowych i w gazecie zamieszczające się oświadczenie zapowiadamy. U tego oświadczenia podpis w protokule taki. Ignacy Bolcewicz Sędzia Graniczny Wiłkom. i Kawaler.

Zgodziłem z protokułem Dominik Romanowicz Ziem. Pttu Wileńskiego Regent.

---

3. *Sąd Taxatorsko-Exdywizorski dekretem Szlacheckiey opieki i Sądu Spraw cywilnych Bielskiego i Drohickiego Pttow dnia 6 Nowembra 1817 roku zapadłym, na rozdział dóbr Wierzchney Nagórney i Nadbużney z przyległościami w obwodzie Białostockim w powiecie Drohickim położonych, pomiędzy kredytorów i pretensorów WJPani Elżbiety z Hamerszmitów Szpilewskiey przeznaczony, w terminie pierwszym przez tenże dekret udeterminowanym, to jest: w dniu 13 decembra idącego 1817 roku ad fundum rzeczonych dóbr Wierzchney w komplecie z niżey podpisanych osób złożonym zebrawszy się, Administracyą tychże dóbr ustanowiwszy, inwentacyą, pomiar geometryczny, oraz komportacyą papierów na wszystkich stronach przeznaczywszy termin do powtórnego swojego zebrania się i ostatecznego całey sprawy konkursowey rozdecydowania na dzień 1 augusta 1819 roku determinował, oczym interessowane osoby przez Gazety obwieścić postanowił — Iżby przeto kredytorowie i pretensorowie z jakiegobądź zrzódła i pod jakimbądź tytułem do majątku W. Elżbiety Szpilewskiey mający roszczenia, obligi, karty, wexle, zapisy, słowem jakiegokolwiek nazwiska dokumenta, za ktoremi należnosci swoich w massie tegoż majątku dochodzić i poszukiwać chcą, do przeznaczoney komportacyi na dzień 15 junii 1818 roku do kancelaryi Sądu Spraw cywilnych Bielskiego i Drohickiego powiatów w Mieście Bielsku exystującego złożyli i oddali, a następnie w dniu 1 augusta 1819 roku jako już w ostatecznym na usatysfakcyonowanie wierzycieli W. Elżbiety Szpilewskiey oznaczonym terminie przed Sądem Exdywizorskim przez się lub przez plenipotentów swoich stawali, i należnosci swych porządkiem prawami Litewskiemi przepisanym udowodniali, w przeciwnym bowiem zdarzeniu, że każdy niestawający kredytor w pretensyi swojey chociażby nayrealnieyszey upadnie, i prawo poszukiwania satysfakcyi z oddanego pod exdywizyą majątku W. Elżbiety Szpilewskiey raz nazawsze utraci, niniejszém obwieszczeniem zawiadamia, ogłasza i zastrzega — Które to obwieszczenie trzykrotnie w Gazetach Warszawskiey, Korrespondenta Warszawskiego i Kuryera Litew. umieszczonym mieć chce — Datt w Wierzchney dnia 15 decembra 1817 roku.*

Henryk Drewnowski Marszałek Powiatu Drohickiego Prezes Sądu Taxatorsko-Exdywizor.

Marcin Jaworowski Sędzia Grodzki Powiatu Białostockiego, Exdywizor.

Jan Putkowski Sędzia Spraw Cywil. Białost. i Drohic. Powiatu Exdywizor.